

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВБ 1.43 РАЦІОНАЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ ТА ДІЄТОТЕРАПІЯ (ДИСЦИПЛІНА ЗА ВИБОРОМ)

1. Загальна інформація	
Назва факультету	Медичний № 1, Медичний №2
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	22 Охорона здоров'я, 228 Педіатрія, другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Навчальний рік	2023-2024
Назва дисципліни, код (електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)	ВБ 1.43. Раціональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором) https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-propedevtyky-vnutrishnoyi-medytyny-1/
Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)	Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини 79013 м. Львів, вул. Коновальця, 22 тел. +38 (032) 237-31-14, факс:+38 (032) 237-88-80 E-mail: kaf_propaedeutic_1@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри (контактний e-mail)	професор Дутка Роман Ярославович, E-mail: roman.dutka48@gmail.com
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	3-й
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	V або VI
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)	Вибірковий
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	Дутка Роман Ярославович, д.мед.н., професор, propvmed1@ukr.net Базилевич Андрій Ярославович, д.мед.н., професор, abazylevych@ukr.net Новосад Анна Богданівна, к. мед.н, доцент, novosadanna00@gmail.com Матушак Ольга Миколаївна, к. мед.н, доцент, omatushchak@ukr.net Івасівка Роксоляна Степанівна, к. мед.н, доцент, roksolana_ivasivka@ukr.net Діденко Оксана Зиновіївна, асистент, oksanadiz@ukr.net Дроник Ірина Степанівна, к. мед.н, доцент, dronyk@gmail.com Рогуля Софія Степанівна, асистент, sofohca@ukr.net Бевз Оксана Володимирівна, к. мед.н, доцент, bevzov@ukr.net
Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)	Ні
Особа, відповідальна за силабус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)	доц. Дроник Ірина Степанівна, к. мед.н, доцент,, dronyk@gmail.com
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин (лекції/практичні заняття/самостійна робота студентів)	12/18/60
Мова навчання	Українська
Інформація про консультації	
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази	Комунальне некомерційне підприємство (КНП) «Львівське територіальне медичне об'єднання клінічна лікарня планового лікування, реабілітації та паліативної допомоги», вул. Коновальця, 22

тел.(032)237-31-14
факс:(032) 237-88-80
E-mail: Kaf_propaedeutic_1@meduniv.lviv.ua

2. Коротка анотація до курсу

Проблема стану здоров'я населення має прямий взаємозв'язок із харчуванням. Із погіршеннями у харчуванні пов'язані порушення діяльності таких систем як, травна, серцево-судинна, сечовидільна тощо. Їжа це носій і джерело величезної кількості біологічно та фармакологічно активних речовин, потужний лікувальний та оздоровчий фактор. Ідеальним вважають харчування, яке забезпечує надходження поживних речовин до організму в кількостях, що відповідають його витратам.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на засвоєння студентом основних принципів лікувального та профілактичного харчування.

3. Мета і цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є сформувати у студентів вміння і навички з організації системи харчування здорової та хворої людини на різних вікових етапах шляхом застосування сучасних наукових положень нутріціології та з організації харчування в лікувально-профілактичних, оздоровчих і навчальних установах, а також методів профілактики за допомогою спеціально підібраної дієти.\

Основними **цілями** вивчення дисципліни «раціональне харчування та дієтотерапія» є :

Вміти розробляти практичні рекомендації щодо організації раціонального харчування різних груп населення.

Оволодіти методикою проведення просвітницької та консультативної роботи серед населення з питань первинної та вторинної аліментарної профілактики захворювань.

Згідно з вимогами освітньо–професійної програми студенти повинні **знати:**

організацію раціонального харчування;

основні функції їжі;

правила оздоровчого та лікувального харчування;

основні принципи збалансованого харчування;

харчові отруєння, пов'язані з недоброякісною їжею;

харчування здорової людини на різних вікових етапах.

Вміти:

організовувати лікувальне харчування;

розробляти практичні рекомендації щодо раціонального харчування різних груп населення;

проводити просвітницьку та консультативну роботу серед населення з питань первинної та вторинної профілактики захворювань системи органів травлення.-

Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни (загальні і спеціальні компетентності)

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*.

Інтегральна компетентність - здатність застосовувати набуті загальні і фахові компетентності для вирішення складних задач професійної діяльності лікаря-педіатра та практичних проблем у галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань судової та військової експертизи та/або здійснення інновацій. Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини (педіатрії). Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальні:

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 Здатність працювати в команді.
- ЗК8 Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК9 Здатність спілкуватись іноземною мовою.
- ЗК10 Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК11 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК 13 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності мадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства ва, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на ві розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про оду і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми руховності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

- ФК2 Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- ФК4 Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
- ФК5 Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

4. Пререквізити курсу

- Фізика.
Біохімія.
Біофізика.
Нормальна анатомія.
Нормальна фізіологія.
Патологічна фізіологія.
Топографічна анатомія.
Медична психологія.
Патологічна фізіологія.
Топографічна анатомія
Загальна гігієна.
Гігієна харчування.

5. Програмні результати навчання

- ПРН 5 Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
- ПРН 21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах,

аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22 Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 23 Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН 24 Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 25 Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

Список результатів навчання

<i>Код створюється при заповненні силабусу (категорія: Зн – знання, Ум – уміння, К – компетентності, АВ – автономність та відповідальність)</i>	<i>Результати навчання визначають, що студент повинен знати, розуміти та вміти виконувати, після завершення вивчення дисципліни. Результати навчання впливають із заданих цілей навчання. Для зарахування дисципліни необхідно підтвердити досягнення кожного результату навчання.</i>	<i>Символ коду Програмного результату навчання у Стандарті вищої освіти</i>
Зн-1	Знати особливості лікувального харчування при захворюваннях різних органів і систем.	ПРН-21
Ум-1	Вміти розписати лікувальне харчування при захворюваннях різних органів і систем.	ПРН-25
К-1	Ефективно формувати комунікаційну стратегію у спілкуванні з пацієнтами та їх родичами при призначенні різного виду лікувального харчування.	ПРН-25
Ав-1	Нести відповідальність за вибір та спосіб лікувального харчування. Відповідати за результати лікувального та раціонального харчування.	ПРН-21
Зн-2	Знати основні принципи застосування дієтичних столів	ПРН-21 ПРН-22
Ум-2	Вміти послідовно провести огляд хворого; дати клінічну оцінку отриманих під час за огляду даних та призначити дієтичне харчування	ПРН-21 ПРН-25
К-2	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію для проведення загального і детального огляду та призначення дієтичного харчування.	ПРН-5 ПРН-25
Ав-2	Нести відповідальність за якісне проведення загального і детального огляду та ефективність дієтичного харчування	ПРН-21 ПРН-23
Зн-3	Навички з надання допомоги пацієнтам із розладами харчової поведінки	ПРН-21 ПРН-25
Ум-3	Уміти ефективно формувати комунікаційну стратегію для призначення дієтичного харчування пацієнтам із розладами харчової поведінки.	ПРН-21 ПРН-25
К-3	Обґрунтовано призначати та доносити до відома пацієнта та/чи його родичів (опікунів) інформацію щодо дотримання умов дієтичного харчування	ПРН-25
Ав-3	Нести відповідальність за правильне призначення і своєчасне оцінювання результатів дієтичного харчування	ПРН-21
Зн-4	Знати наслідки харчових отруень.	ПРН-21
Ум-4	Вміти приймати обґрунтоване рішення щодо надання допомоги при харчових отруєннях, вміти поставити клінічний діагноз.	ПРН-21
К-4	Формувати та донести до пацієнта та/чи його батьків (опікунів), фахівців висновки щодо наслідків та подальшого лікування пацієнтів.	ПРН-25

Ав-4	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановленого діагнозу та надання допомоги.	ПРН-21 ПРН-24
Зн-5	Знати алгоритми надання допомоги пацієнтам з харчовою алергією та наслідки впливу харчових алергенів.	ПРН-21
Ум-5	Вміти визначати необхідний режим харчування для пацієнта з обтяженим алергологічним анамнезом	ПРН-21
К-5	Формувати та донести до пацієнта та/чи його родичів і фахівців висновки щодо необхідності дотримання режиму обмеження продуктів, які можуть викликати харчову алергію.	ПРН-25
Ав-5	Нести відповідальність за обґрунтованість призначення режиму харчування при лікуванні харчової алергії.	ПРН-21
Зн-6	Мати спеціалізовані знання щодо наслідків використання нетрадиційних дієт.	ПРН-21
Ум-6	Вміти визначати наслідки обмеженого харчування для пацієнта за допомогою лабораторно-інструментальних методів обстеження.	ПРН-5 ПРН-21
К-6	Формувати та донести до пацієнта та/чи його батьків (опікунів), фахівців інформацію щодо збалансованого харчування.	ПРН-25
Ав-6	Нести відповідальність за обґрунтованість визначення харчування стаціонарним хворим.	ПРН-21
Зн-7	Знати особливості харчування осіб різних вікових категорій.	ПРН-21
Ум-7	Вміти враховувати індивідуальні потреби організму кожного пацієнта.	ПРН-21
К-7	Формувати та донести до пацієнта та/чи його батьків (опікунів), фахівців інформацію щодо індивідуальних потреб організму .	ПРН-25
Ав-7	Нести відповідальність за забезпеченість підтримання здоров'я із врахуванням особливостей організму.	ПРН-21

6. Формат і обсяг курсу

Формат курсу (очний, або заочний)	Очний	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп
лекції	12	2
практичні	18	2
самостійні	60	2

7. Тематика та зміст курсу

Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результат у навчання	Викладач
-----------------	------	----------------	--------------------------	----------

«Основні методи обстеження в клініці внутрішніх хвороб» - V семестр (осінній)

Л-1 (лекція-1)	Фізіологічні норми харчування. Поняття про дієтотерапію. Дієтичні столи. Годування тяжкохворих. Характеристика	Значення харчування в життєдіяльності людини. Перелік основних дієтичних столів. Принципи призначення. Харчування хворих із обмеженими фізичними можливостями.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М.
----------------	--	--	-------------------------------------	--------------------------

	спеціальних дієт.			
Л-2	Збалансоване харчування. Білковий, ліпідний та вуглеводний обмін. Роль вітамінів макро- та мікроелементів в життєдіяльності організму. Розлад харчової поведінки.	Фізіологічні функції систем людини, пов'язаних із харчуванням. Основний обмін. Фізіологічні потреби організму. Нервова анорексія, булімія, переїдання. Актуальність проблеми.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М.
Л-3	Харчові отруєння. Клінічні ознаки.	Небезпека забруднених продуктів, в тому числі радіаційного та хімічного походження. Отруєння грибами. Принципи надання допомоги	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М.
Л-4	Роль продуктів харчування у виникненні алергії. Дієтотерапія при захворюваннях шкіри.	Роль харчових алергенів у виникненні алергічної реакції.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-23 ПРН-25	доц.. Матушак О.М.
Л-5	Нетрадиційні дієти	Поняття про роздільне харчування, вегетаріанство, сиродіння, голодування. Позитивні на негативні сторони.	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М.
Л-6	Раціональне харчування різних вікових груп.	Особливості харчування дітей та підлітків, осіб похилого віку, вагітних та мам-годувальниць, спортсменів.	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М.
П-1	Мета та завдання фізіології раціонального харчування. Поняття про дієтотерапію. Поняття дієтичних столів. Дієтотерапія при захворюваннях органів травлення.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u> надати інформацію щодо раціонального харчування; призначити дієтичний стіл відповідно до патології пацієнта. <u>Знати:</u> призначення дієтичних столів відповідно до патології пацієнта	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-24 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
П-2	Дієтотерапія при захворюваннях серцево-судинної та сечовидільної систем.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u> надати інформацію щодо раціонального харчування; призначити дієтичний стіл відповідно до патології пацієнта. <u>Знати:</u> призначення дієтичних столів відповідно до патології пацієнта	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
П-3	Основні поняття збалансованого	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u>	ПРН-5 ПРН-21	доц.. Матушак

	харчування. Білковий, ліпідний та вуглеводний обмін. Роль вітамінів макрота мікроелементів в життєдіяльності організму.	оцінювати якісний склад продуктів харчування; надавати рекомендації щодо оздоровчого харчування; надавати рекомендації щодо психологічної допомоги у випадку розладу харчової поведінки. <u>Знати:</u> роль білків, жирів та вуглеводів для організму людини; обмін жирів в організмі.	ПРН-22 ПРН-25	О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
П-4	Надлишок та дефіцит поживних речовин, наслідки для здоров'я. Нервова анорексія. Поняття про надвагу та ожиріння. Метаболічний синдром.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u> оцінювати якісний склад продуктів харчування; надавати рекомендації щодо оздоровчого харчування; надавати рекомендації щодо психологічної допомоги у випадку розладу харчової поведінки. <u>Знати:</u> роль білків, жирів та вуглеводів для організму людини; обмін жирів в організмі.	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
П-5	Сучасні проблеми харчування. Харчові отруєння та їх профілактика. Перша допомога при харчових отруєннях.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u> надати першу допомогу у разі харчового отруєння; <u>Знати:</u> причини харчових отруєнь	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-24 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
П-6	Поняття про харчову алергію. Особливості раціону при алергічних дерматитах, захворюваннях шкіри та додатків інфекційного та неінфекційного походження.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u> оцінити ступінь імунної відповіді на харчовий алерген, надати першу допомогу; <u>Знати:</u> особливості харчування пацієнтів з обтяженим алергологічним анамнезом	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
П-7	Поняття про вегетаріанство, голодування,	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <u>Вміти:</u>	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-24	доц.. Матушак О.М.,

	сироїдіння та роздільне харчування. Небезпека та наслідки для здоров'я.	визначити дефіцит вітамінів, мікро- та макроелементів, а також порушення стану організму внаслідок дотримання певних дієт; <i>Знати:</i> якісний склад продуктів харчування;	ПРН-25	доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
П-8	Харчування дітей, підлітків, осіб похилого віку.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <i>Вміти:</i> скоригувати раціон харчування відповідно до індивідуальних потреб організму; <i>Знати:</i> • <u>особливості потреб різних вікових категорій та професійних груп.</u>	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
П-9	Раціон вагітних та годуючих матерів.	<i>Навчальні цілі заняття:</i> <i>Вміти:</i> скоригувати раціон харчування відповідно до індивідуальних потреб організму; <i>Знати:</i> • <u>особливості потреб різних вікових категорій та професійних груп.</u>	ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-1	Значення правильного харчування для збереження здоров'я людини. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, доказової реабілітації, забезпечення прав людини в психіатрії.	Самостійне ознайомлення з основними принципами раціонального харчування, а саме збалансованістю, різноманітністю, біологічною різноманітністю та дотриманням режиму.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-2	Парентеральне та зондове харчування	Самостійне ознайомлення з причинами парентерального харчування, види, якісний склад препаратів для внутрішньовенного харчування.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-3	Роль фізичного навантаження у комплексному підході зменшення ваги	Самостійне ознайомлення з фізичною активністю, як способом подолання надмірної ваги	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С.,

				ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-4	Лікувальне харчування при ендокринних захворюваннях	Самостійне ознайомлення із дієтотерапією, як доповненням до основного медикаментозного харчування.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-5	Віддалені наслідки ожиріння	Самостійне ознайомлення із надмірною вагою та ожирінням як хронічним захворюванням організму	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-6	Раціональне харчування спортсменів	Самостійне ознайомлення із потребами організму під впливом підвищеного фізичного та нервово-психічного навантаження	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-7	Будова та функції фізіологічних систем, пов'язаних із харчуванням	Самостійне ознайомлення із фізіологією функціонування травної системи та процесу травлення на різних етапах.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-8	Лікувальне та профілактичне харчування	Самостійне ознайомлення із харчуванням, як доповненням до основного медикаментозного лікування.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-9	Роль води у харчуванні	Самостійне ознайомлення з роллю води, як основною умовою існування живого організму. Поняття про гостре та хронічне зневоднення.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник

				І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-10	Спеціальні дієти	Самостійне ознайомлення з дієтичними столами.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-11	Профілактичне харчування населення в умовах радіоактивного забруднення	Самостійне ознайомлення з принципами харчування, що захищають від радіації, сприяють зменшенню та виведенню радіонуклідів з організму.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-12	Сучасні проблеми харчування. Токсикоінфекції	Самостійне ознайомлення із основними збудниками харчових отруень. Клінічна картина харчових токсикоінфекцій та надання першої допомоги у разі харчового отруєння.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-13	Особливості харчування дітей шкільного віку	Самостійне ознайомлення із нормами фізіологічних потреб організму дітей шкільного віку у білках, жирах, вуглеводах, вітамінах та мікроелементах.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-14	Особливості харчування дітей першого року життя	Самостійне ознайомлення із нормами фізіологічних потреб організму дітей першого року життя.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-15	Харчові отруєння немікробної природи	Самостійне ознайомлення з отруєннями хімічної природи (солі важких металів, гриби, деякі види	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22	доц.. Матушак О.М.,

		риб).	ПРН-25	доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-16	Лікувальне харчування при захворюваннях органів дихання	Самостійне ознайомлення із дієтотерапією при різних захворюваннях дихальної системи.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-17	Лікувальне харчування при захворюваннях кісткової-суглобної системи	Самостійне ознайомлення із принципами дієтотерапії при захворюваннях сполучної системи.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-18	Лікувальне та профілактичне харчування при захворюваннях крові	Самостійне ознайомлення із принципами дієтотерапії при патології кровотворної системи.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-19	Лікувальне харчування при туберкульозі	Самостійне ознайомлення із особливостями дієтотерапії при туберкульозі, якісний склад їжі.	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.
СРС-20	Лікувальне харчування післяопераційних хворих	Самостійне ознайомлення із способами харчування хворих у післяопераційному періоді(природне, штучне-ентеральне та парентеральне, комбіноване).	ПРН-5 ПРН-21 ПРН-22 ПРН-25	доц.. Матушак О.М., доц.. Дроник І.С., ас. Діденко О.З. ас. Рогуля С.С.

8. Верифікація результатів навчання

При вивченні предмету «Раціональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором)» використовуються різні види методів навчання, рекомендовані для вищої школи:

– за джерелами знань: словесні (пояснення, лекція, бесіда, дискусія); наочні (демонстрація); практичні (практична робота, опанування практичними навичками), на яких робиться особливий акцент при вивченні дисципліни;

– за логікою навчального процесу: аналітичний (виділення окремих симптомів порушення харчування), синтетичний (з'ясування взаємозв'язку симптомів та характеру), їх поєднання – аналітико-синтетичний, а також індуктивний метод

Поєднуючи та узагальнюючи наведені вище методи навчання, при вивченні дисципліни доцільно впроваджувати такі методи організації навчальних занять як:

метод клінічних кейсів,

метод індивідуальних навчально-дослідних завдань,

метод конкурентних груп,

метод тренінгових технологій,

метод проведення наукових конференцій із застосуванням інтерактивних технологій.

Видами навчальної діяльності студента є лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів.

Практичні заняття тривалістю 2 академічні години при вивченні предмету «Раціональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором)» проходять на базі Львівської клінічної лікарні на залізничному транспорті у відділеннях терапевтичного профілю та складаються з чотирьох структурних частин:

1) засвоєння теоретичної частини теми,

2) демонстрація викладачем пацієнтів з порушеннями харчування,

3) вирішення ситуаційних завдань засвоєння матеріалу.

При проведенні практичних занять основне місце посідає оволодіння практичними навичками з призначення дієтичного харчування пацієнтам з різною патологією органів і систем.

Самостійна робота студентів, окрім традиційної передаудиторної підготовки з теоретичних питань дієтотерапії, включає роботу у відділеннях терапевтичного стаціонару, клінічних лабораторіях та відділеннях функціональної діагностики в позааудиторний час. До самостійної (індивідуальної) роботи включено курацію хворих із призначенням дієтичних столів, яка передбачає розпитування та повне обстеження хворого.

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності студентів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних студентами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок. Контроль успішності та якості підготовки студентів включає:

– поточний контроль;

– самоконтроль;

– підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок.

Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану – залік.

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на практичних заняттях, контрольне завдання:

Теоретичних знань – індивідуальне опитування, співбесіда, структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та вмінь – контроль виконання призначень дієтичного харчування в умовах терапевтичного відділення стаціонару.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент отримує оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті. Для контролю застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів:

комп'ютерні тести, контроль виконання практичних навичок з методів обстеження хворого з подальшою інтерпретацією отриманих даних, аналіз результатів лабораторних та інструментальних досліджень.

Оцінювання поточної навчальної діяльності.

Поточне оцінювання студентів з відповідних тем проводиться за 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами: дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоч на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = (CA \times 200) / 5$$

Таблиця перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні та на окремих його завершених етапах за національною шкалою та

шкалою ECTS. Семестровий контроль проводиться у формах заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни і в терміни, встановлені робочим навчальним планом.

Семестровий залік це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю.

Оцінка за залік базується на результатах поточної навчальної діяльності та обчислюється в балах, відповідно до таблиці 1.

Оцінка з дисципліни базується на результатах поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (120 балів).

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Таблиця 3

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

9. Політика курсу

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог до студента при вивченні дисципліни «Раціональне харчування та дієтотерапія» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Студентам пояснюються цінність набуття нових знань, академічні норми, яких необхідно дотримуватися, чому вони важливі, що таке академічна доброчесність, які її цінності та функції, як студенти своїми діями можуть долучитися до її розбудови; пояснюються сутність, особливості та причини неприпустимості академічного плагіату, заохочують здобувачів вищої освіти самостійно виконувати навчальні завдання, коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Здобувачі вищої освіти повинні досконало володіти клінічним мисленням, фундаментальними і спеціальними знаннями й уміннями щодо основних закономірностей розвитку хвороб, принципами клінічного обстеження та інструментальних досліджень різних органів та систем організму.

Навчальна дисципліна «Раціональне харчування та дієтотерапія» є дисципліною за вибором для студентів спеціальностей 222 «Медицина», 228 «Педіатрія». Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з цієї дисципліни.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації, окрім випадків, дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття;

списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв);

самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

дотримання правил внутрішнього розпорядку клінічної бази кафедри, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

присутність на всіх заняттях є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків за поважною причиною).

Політика перескладання тем та відпрацювання пропущених занять здобувачами вищої освіти:

відпрацювання пропущених занять відбувається згідно графіку відпрацювання

перескладання теми заняття, за яке студент отримав негативну оцінку, проводиться у зручний для викладача та студента час поза заняттями, максимальна оцінка - «добре»

перескладання теми підчас поточного навчання та підсумкового контролю з метою підвищення оцінки не допускається

10. Література

Основна:

1. Основи харчування: підручник / М.І. Кручаниця, І.С. Миронюк, Н.В. Розумикова, В.В. Кручаниця, В.В. Брич, В.П. Кіш. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2019. 252 с. Деонтологія в медицині / Ковальова О., Сафаргаліна-Корнілова Н.А., Герасимчук Н.М. – Київ: Медицина, 2018 р. – 240 с.
2. Раціональне та здорове харчування: методичні вказівки до практичних занять для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / С. П. Гвоздїй, Т. І. Шапкіна. – Одеса : Одес. нац. ун-т. ім. І. І. Мечникова, 2019. – 36 с.
3. Фізіологія харчування. Практикум. Практичний посібник / Н.М. Зубар, Ю.В. Руть, М.К. Булгакова – ЦУЛ, 2019 – 208 с.
4. Основи фізіології та гігієни харчування/ Н.М. Зубар– Центр навчальної літератури, 2019 – 336 с.
5. Додаткова:
6. Ananthakrishnan A.N., Bernstein C.N., Iliopoulos D., Macpherson A., Neurath M.F., Ali R.A.R., Vavricka S.R., Fiocchi C. Environmental triggers in IBD: A review of progress and evidence. Nat. Rev. Gastroenterol. Hepatol. 2018;15:39–49. doi: 10.1038/nrgastro.2017.136. - DOI - PubMed
7. Diet-Microbiota Interplay: An Emerging Player in Macrophage Plasticity and Intestinal Health. O'Mahony C, Amamou A, Ghosh S. Int J Mol Sci. 2022 Mar 31;23(7):3901. doi: 10.3390/ijms23073901.PMID: 35409260
8. Effects of Olive Oil and Its Components on Intestinal Inflammation and Inflammatory Bowel Disease. Vrdoljak J, Kumric M, Vilovic M, Martinovic D, Tomic IJ, Krnic M, Ticinovic Kurir T, Bozic J. Nutrients. 2022 Feb 11;14(4):757. doi: 10.3390/nu14040757.PMID: 35215407
9. Food Additives, a Key Environmental Factor in the Development of IBD through Gut DysRaoul P, Cintoni M, Palombaro M, Basso L, Rinninella E, Gasbarrini A, Mele MC. Microorganisms. 2022 Jan 13;10(1):167. doi: 10.3390/microorganisms10010167.PMID: 35056616
10. Experimental Evaluation of Food-Grade Semi-Refined Carrageenan Toxicity.
11. Pogozhykh D, Posokhov Y, Myasoedov V, Gubina-Vakulyck G, Chumachenko T, Knigavko O, Polikarpova H, Kalashnyk-Vakulenko Y, Sharashydzhe K, Nakonechna O, Prokopyuk V, Onishchenko A, Tkachenko A. Int J Mol Sci. 2021 Oct 16;22(20):11178. doi: 10.3390/ijms222011178.PMID: 34681837
12. Періодичні видання за тематикою (перелік систематично оновлюється та надається студентам).

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

<https://www.youtube.com/watch?v=XL9H0Izi41o>

https://www.youtube.com/watch?v=iO_iKYftPVI

<https://nvk13kp.co.ua/ratsionalne-harchuvannya-v-suchasnyh-umovah/>

<https://www.vingudpss.gov.ua/news/racionalne-harchuvannya-ditey>

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

Робоча навчальна програма дисципліни;

Плани практичних занять та самостійної роботи студентів;

Методичні вказівки до практичних занять для студентів;

Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;

Тестові та контрольні завдання до практичних занять;

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль;

Методичне забезпечення проведення підсумкового контролю:

- база тестових завдань формату А з відповідями.
- перелік стандартизованих за методикою виконання практичних навичок.
- ситуаційні задачі

Розробка питань тест-контролю, ситуаційних задач для співбесіди та практичних завдань, що використовуються для діагностики успішності навчання, базується на переліку питань, які повинен засвоїти студент при вивченні предмету «Раціональне харчування та дієтотерапія (дисципліна за вибором)». Комплекти практичних завдань є стандартизованими за методикою виконання практичними роботами.

12. Додаткова інформація

Відповідальна за освітній процес – доц. Новосад Анна Богданівна, novosadanna00@gmail.com

Заняття відбуваються на базі Комунальне некомерційне підприємство «Львівське територіальне медичне об'єднання клінічна лікарня планового лікування, реабілітації та паліативної допомоги» (вул. Коновальця, 26).

Студенти на заняття приходять в халатах, змінному медичному взутті, з маскою . З собою мати зошит, ручку. На практичних заняттях необхідна наявність власного стетофонендоскопа.

Укладачі силабуса:

доц. Ющик Л.В.
доц. Новосад А.Б.
доц. Івасівка Р.С.
доц. Буфан М. М.
доц. Дроник І. С.

Завідувач кафедри

проф. Дутка Р. Я.